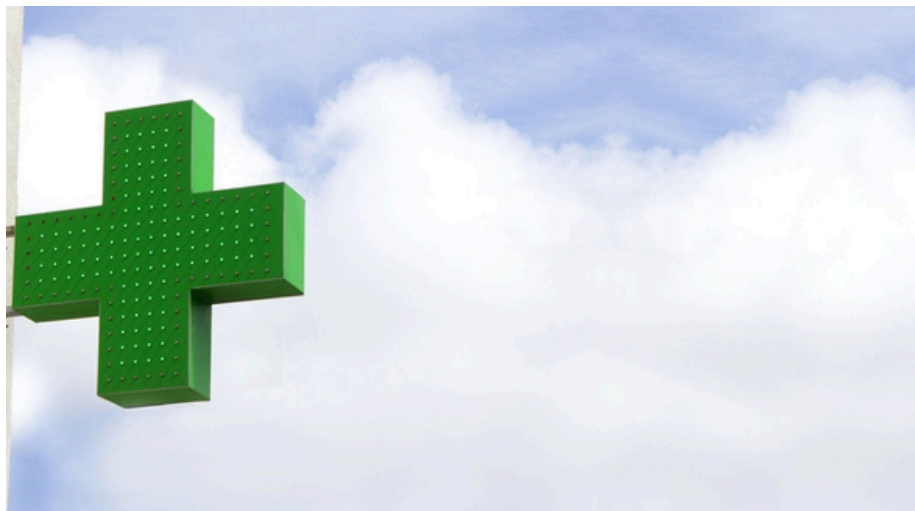

Orde der Apothekers
Ordre des Pharmaciens

Memorandum 2024

Alleen, gaan we sneller Samen, gaan we verder

Inleiding

2024, jubileumjaar: de Orde der Apothekers viert de **75ste verjaardag** van haar oprichting door de wetgever en van zijn streven om een publiekrechtelijke instelling te laten toezien op de bescherming van de burger, door middel van de kwaliteit en de veiligheid van de diensten en prestaties aangeboden door apothekers, in het algemeen belang van de volksgezondheid. Met haar **reglementaire bevoegdheid** (opstellen van een deontologische Code), **rechterlijke tuchtbevoegdheid** (vervolgen van deontologische inbreuken) en **administratieve bevoegdheid** (beslissen over de toelating van de leden) scheidt de Orde de maatschappelijke en morele voorwaarden die noodzakelijk zijn voor het vertrouwen van de patiënt en van de maatschappij tegenover het beroep van apotheker.

2024, scharnierjaar: in een wereld in transitie moeten de beroepsbeoefenaars meewerken aan het vormgeven van de veranderende samenleving. De Orde der Apothekers volgt en ondersteunt deze veranderingen. Om haar initiatieven te vergroten, moet de Orde als instelling **opnieuw gedefinieerd worden** om haar legitimiteit ten opzichte van evoluties te versterken. De Orde heeft actie van de politieke overheid nodig om haar **8** hierna **geformuleerde voorstellen** in de praktijk te kunnen brengen.

Alleen gaan we sneller, samen gaan we verder: de Orde der Apothekers stelt **5 actiepunten** voor, waarbij ze bereid is samen te werken met alle politici die zich willen inzetten voor het welzijn van de burger en de bescherming van de volksgezondheid.

Sterke, samenhangende wetgeving op basis van de gunstige ontwikkelingen sinds 2019 is nodig voor het welzijn van de burgers en de bescherming van de volksgezondheid.

De Orde en de officina

Het is aan niet-apothekers toegelaten één of meerdere apotheken te beheren.

Deze niet-apothekers, vergunninghouders voor de uitbating van de officina, zijn verantwoordelijk voor aspecten van deze officina die niet behoren tot farmaceutische handelingen (zoals arbeidsrecht, verzekeringen, administratieve procedures m.b.t. de vestiging van de officina, rentabiliteit, publicitaire acties...).

Deze situatie kan leiden tot een spanningsveld tussen zorg voor de patiënt, die door de apotheker-titularis wordt verzekerd, en zuiver commercieel van de apotheek of apotheken, die behoort tot de vergunninghouder.

Verbetering van de samenwerking tussen de vergunninghouder niet-apotheker en de titularis van de officina in het belang van de patiënt

De Orde der Apothekers pleit voor de invoering van een nieuw model dat resoluut is gericht op het streven naar kwaliteit in de verstrekte zorg ten behoeve van de patiënt.

Voorstellen

Dit model brengt verschillende wettelijke wijzigingen met zich mee die o.a. tot doel hebben

- De plicht voor de vergunninghouder niet-apotheker te voorzien om **zich expliciet te engageren** om kennis te nemen van de voornaamste regelgevingen inzake het beroep van apotheker en de farmaceutische plichtenleer, om de apotheker-titularis in een positie te plaatsen dat ze deze kunnen naleven en om deze zelf na te leven.
- De plicht voor de vergunninghouder niet-apotheker te voorzien om elk initiatief dat betrekking heeft op de officina en de naleving van de regelgeving of de deontologie kan beïnvloeden **ter voorafgaande goedkeuring van de apotheker-titularis voor te leggen**, alsook de plicht voor de apotheker-titularis om hierover zo vlug mogelijk een gemotiveerd standpunt in te nemen.
- Een correlatieve en wederkerige **transparantie- en informatieplicht** van beide partijen te voorzien.
- De **noodzakelijke procedures** met het oog op de naleving van deze nieuwe plichten te voorzien.
- **De RIZIV-regelgeving en conventie aan de werkelijkheid aan te passen** wanneer de vergunninghouders niet-apothekers de van het RIZIV afkomstige bedragen ontvangen.

De details van deze voorstellen worden teruggenomen in **een nota** van de Orde der Apothekers die beschikbaar is voor iedereen die deze wenst te raadplegen.

De Orde en de wachtdienst

De wachtdienst is een essentiële dienst die tot doel heeft de bevolking een permanente toegang tot farmaceutische zorg te garanderen, ook buiten de openingsuren van apotheken. Op die manier dragen apothekers bij tot de continuïteit van de patiëntenzorg.

De moeilijkheden die soms met de uitvoering van de wacht gepaard gaan vragen om een opwaardering van deze hoeksteen van het beroep van apotheker en om een echte ondersteuning door de overheid.

De efficiëntie van de farmaceutische wachtdienst verbeteren in het belang van de patiënt

Om dit te bereiken steunt de Orde der Apothekers twee concrete acties :

Voorstellen

- De **woordenschat aanpassen**: in plaats van de “apothek van wacht” spreken van een “urgentieapothek” – ongeacht de definitie van het begrip “noodgeval”, dat afhangt van de behoeften en belangen van elke patiënt. Deze symbolische aanpassing zou een veel betere weerspiegeling zijn van de rol die van apothekers wordt verwacht buiten de normale openingsuren van de apothek en zou als positief effect hebben dat de continuïteit van de zorg weer centraal komt te staan.
- **Ondersteuning van de beroepsverenigingen** die apothekers vertegenwoordigen in de organisatie van de wachtdienst van apotheken met duidelijke en geharmoniseerde richtlijnen die hen toelaten gestructureerd de organisatorische problemen aan te pakken die zich op het terrein kunnen voordoen als gevolg van noodzakelijke vrijstellingen die door de Orde op basis van een onderbouwd reglement worden toegekend aan individuele apothekers. De overheid heeft inderdaad de rol van de Orde met betrekking tot de permanentie versterkt, door haar ook bevoegd te maken voor het toekennen van eventuele vrijstellingen van de wachtdienst aan individuele apothekers sinds de inwerkingtreding van de kwaliteitswet van 22 april 2019. De Orde is zo een directe getuige van de manier waarop de permanentie door haar leden wordt beleefd.

Het probleem voor apothekers is dat hun persoonlijke plicht om deel te nemen aan de wachtdienst ([kwaliteitswet van 22 april 2019, art. 21](#)) wordt gekoppeld aan de oudere plicht voor apotheken om deel te nemen aan de wachtdienst, zonder expliciete mogelijkheid tot vrijstelling op dat niveau om een voldoende netwerk voor de patiënt te garanderen ([K.B. van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers, art. 6](#)). Een vrijstelling die wordt toegekend aan een apotheker-titularis die alleen in zijn officina werkt, zonder de reële mogelijkheid (denk, onder meer, aan het acute gebrek aan officina-apothekers op de arbeidsmarkt) om een plaatsvervangend apotheker aan te werven voor de permanenties in de apotheek, kan dus leiden tot de *de facto* verstoring van de uitvoering en de organisatie van de wachtdienst door de beroepsverenigingen in die regio.

De Orde en de geneesmiddelen

Hoewel als gevolg van de geneesmiddelentekorten de taak van de apotheker moeilijker en uitdagender wordt, is dit eveneens een problematiek waar de apotheker zijn/haar meerwaarde in de eerstelijns (farmaceutische) gezondheidszorg gestalte kan geven.

In die context is de apotheker er zich zeer goed van bewust dat het vooral de gezondheid van de patiënten is die lijdt onder de geneesmiddelentekorten.

De Orde der Apothekers roept politici op om actie te ondernemen in dit dossier, evenals in het aanverwante probleem van geneesmiddelenverspilling.

Invoering van maatregelen tegen geneesmiddelentekorten en -verspilling

Voorstellen

Op dit vlak, dat een grote zorg blijft voor de farmaceutische sector, vereist de volksgezondheid

- **Een ondersteuning van Europese en Belgische initiatieven** om de detectie, analyse en communicatie van tekorten te verbeteren.
- **Een ondersteuning van het onderzoek naar en implementatie van structurele oplossingen** om tekorten tegen te gaan.

Tegelijkertijd moeten we **de verspilling van geneesmiddelen tegengaan**. Dit levert wellicht een bijdrage in een allesomvattend antwoord op (bepaalde) tekorten, maar het heeft vooral bewezen voordelen op het vlak van de algemene gezondheid van de bevolking, de impact op het milieu en de kosten voor de sociale zekerheid.

In het belang van de zorg voor de patiënt, **wenst de Orde der Apothekers betrokken te worden bij het uitwerken van maatregelen** om verspilling van geneesmiddelen tegen te gaan. De scenario's waarover zal worden gediscussieerd moeten echter verspilling in zijn totaliteit tegengaan waarbij alle deeltiteiten van de keten een gelijkwaardige bijdrage leveren, ook qua lasten, in het bereiken van een duurzame geneesmiddelendistributiesysteem.

Handhaving en versterking van het afleveringsmonopolie van de apotheker

Het is voor de veiligheid van patiënten en de kwaliteit van de aan hen verstrekte zorg noodzakelijk om **de deskundigheid van de apotheker** op het gebied van het optimale gebruik van gezondheidsproducten, in het bijzonder geneesmiddelen, **te bevestigen en te bevorderen**, door het rationele gebruik ervan aan te moedigen en eventuele interacties te detecteren.

Daarom moeten er ook voorstellen worden gedaan met betrekking tot het consolideren, van, (eerder nog **versterken van**) **het afleveringsmonopolie van de apotheker**, dat de enige manier is om de vorming van een werkbaar gedeeld farmaceutisch dossier en gezamenlijke medicatieschema te garanderen, evenals de uitvoering van een kwalitatief hoogstaande farmaceutische zorg.

Enkel binnen die klijtlijnen kan de Orde haar taak ten volle uitoefenen met als doel de zorg voor de patiënt op alle momenten voorop te stellen.

Voorstellen

Voor apothekers hangt de kwaliteit van de patiëntenzorg en het patiëntopvolgsysteem onder meer af van de kwaliteit van de gegevens die ze hebben over de producten die de patiënt gebruikt. De beste manier om ervoor te zorgen dat het gedeeld farmaceutische dossier van de patiënt volledig is, is door:

- **Het afleveringsmonopolie van de apotheker te handhaven** voor zogenaamde OTC-geneesmiddelen ("Over The Counter"-geneesmiddelen), m.a.w. geneesmiddelen die zonder voorschrift kunnen afgeleverd worden.
- **Dit monopolie te herstellen** voor bepaalde medische hulpmiddelen (bijv. de "drug-alikes" zoals geneesmiddelen tegen diarree, eetlustremmers, middelen tegen de hoest, neusspray-neusdruppels en andere ontzwellende middelen, oogdruppels, steriele katheters, infuusmateriaal...) producten die met de juiste zorg moeten worden afgeleverd en die niet-gericht (academisch) opgeleide spelers niet kunnen garanderen.
- **De vigilantie ten opzichte van gezondheidsproducten die buiten de officina worden verkocht te versterken** en de patiënten aan te moedigen om hun gebruik ervan te melden aan hun apotheker.

Intensieve, één-op-één patiëntencontacten, nabijheid in de brede zin van het woord en persoonlijke relaties zijn een vitaal onderdeel van de (farmaceutische) zorg voor de patiënt. De apotheek met een gekwalificeerd apotheker is en blijft hiervoor de bakermat.

De Orde en het beroep van apotheker

De jongste jaren is het beroep van apotheker op een aantal vlakken geëvolueerd in functie van de (medisch-farmaceutische) uitdagingen van onze huidige samenleving. Meest recentelijk werden de apothekers toegestaan patiënten te vaccineren tegen Covid en griep. Deze evolutie, die de apotheker in de frontlinie van de gezondheidszorg plaatst, moet worden voortgezet en verder ontwikkeld.

Meerdere wetenschappelijke studies onderschrijven de meerwaarde voor de gezondheidszorg en de individuele patiënt welke voortvloeit uit het breder inzetten van deze gekwalificeerde zorgbeoefenaar die al aanwezig is in de eerste lijn.

De Orde der Apothekers ondersteunt de voorstellen van de beroepsverenigingen van apothekers, die in deze richting gaan en die bijdragen tot de verdediging van de eer en de waardigheid van het beroep, de kern van de farmaceutische deontologie.

Ondanks deze positieve evoluties in het beroep van apotheker mag men de moeilijkheden van de zorgverstrekkers niet uit het oog verliezen. Men moet respect hebben voor deze beoefenaars, die geholpen moeten worden zodat ze zorg en advies kunnen verlenen aan de bevolking.

Steun voor de apotheker in nood

Voorstellen

De Orde der Apothekers pleit voor de oprichting van **een platform op federaal niveau voor de ondersteuning van gezondheidszorgberoepsbeoefenaars**, die moeilijkheden (functioneren, psychologische belasting, work-life balance...) ondervinden in hun praktijkuitoefening.

Het is tijd dat **de initiatieven die vrijwillig** door en voor de beoefenaars **worden ontwikkeld** – zoals “Arts in nood” waarnaar de Orde der Dierenartsen en de Orde der Apothekers ook hun leden doorverwijzen – **een officieel, door de overheid gefinancierd statuut krijgen**.

De Orde en de transparantie tussen zorgverstrekkers

De patiënt staat centraal. Zelfs een minimale uitwisseling van patiëntgegevens kan de zorgverlening van de verschillende zorgverleners verbeteren, zowel individueel als collectief.

De uitwisseling van patiëntgegevens tussen zorgverstrekkers moet worden genormaliseerd en vergemakkelijkt, ten behoeve van de volksgezondheid.

Bevordering van de communicatie tussen zorgverstrekkers

Voorstellen

De Orde der Apothekers zal binnen het eHealth-platform elk initiatief ondersteunen en aanmoedigen om de toegang tot en de uitwisseling van gegevens te vergemakkelijken

- Tussen **officina-apothekers en ziekenhuisapothekers**. Een betere afstemming van de genomen geneesmiddelen tussen het ziekenhuis en de ambulante zorg zal de behandeling van de patiënt bij ziekenhuisopname en de opvolging na de hospitalisatie aanzienlijk verbeteren.
- Tussen de eerstelijnsactoren zoals **de apothekers en de huisartsen**. Een kennis van al de geneesmiddelen en andere gezondheidsproducten die een patiënt gebruikt, verbetert de beslissingen inzake voorschrift; een kennis van de redenen achter het voorschrift, verbetert de zorgverstrekking op het moment dat het product wordt afgeleverd.

De Orde en haar structuur

UPDATING...

Geconfronteerd met de ontwikkelingen in de gezondheidszorg en in de maatschappij in het algemeen tijdens de afgelopen legislatuur, heeft de Orde der Apothekers niet gewacht om acties te ondernemen. Ze heeft met name

- de gecommuniceerde Code van farmaceutische plichtenleer geschreven en vervolgens bijgewerkt. De bepalingen van de Code zijn gecontextualiseerd en verankerd in de meest recente wet, regelgeving en rechtspraak om apothekers en het publiek een concreter inzicht te geven in de deontologie.
- een systeem voor de automatische uitwijping van mineure tuchtsancties en eerherstel van anders gesanctioneerde apothekers ingevoerd. Dit systeem gaat gepaard met een herdefiniëring van de regels voor het bewaren van gegevens met betrekking tot tuchtdossiers, in overeenstemming met de vereisten van de GDPR.

De Orde vraagt aan de politiek om de intern genomen initiatieven te ondersteunen en samen verder te ontwikkelen.

Actualisering van de teksten die de werking van de Orde der Apothekers omkaderen

Voorstellen

- De **wettelijke erkenning van het systeem van automatische uitwijssing** van mineure tuchtsancties **en eerherstel van** anders gesanctioneerde **apothekers** dat door de Orde werd opgesteld en dat zou moeten geïntegreerd worden in het [Koninklijk besluit nr. 80 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Apothekers](#);
- De **correlatieve definitie**, nog steeds in het voornoemde [Koninklijk besluit nr. 80, van de basisprincipes betreffende de gegevensbescherming](#), in overeenstemming met de [Algemene Verordening Gegevensbescherming](#), in het bijzonder het artikel 23.1, g), naar het voorbeeld van wat onlangs is voorzien voor [de Orde van Architecten](#);

- De **aanpassing van de tuchtprocedure aan de huidige beginselen** van het gerechtelijk recht en de rechten van de verdediging (bijvoorbeeld, de erkenning van een rol voor de klager in de procedure, het gebruik van videoconferentie, de invoering van (uitvoerings)-modaliteiten voor sancties, de afschaffing van de censuur als tuchtsanctie, de verduidelijking van de mogelijkheden om in beroep te gaan tegen seponeringsbeslissingen;
- De **optimalisering van de operationele regels voor de verkiezing van de leden van de raden van de Orde**, met name door aanpassing van de kiesbaarheidsvoorwaarden.

Verduidelijking van de inschrijvingsplicht bij de Orde der Apothekers

De verplichting om zich in te schrijven bij de Orde der Apothekers werd behouden door de kwaliteitswet van 22 april 2019, die volledig van kracht is sinds juli 2022. Er blijft echter een onzekerheid bestaan over de draagwijdte van deze verplichting sinds de invoering van de [definitie van de artseneijbereidkunde in de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen](#), zonder dat de toen aangekondigde verduidelijking tot op heden heeft plaatsgevonden.

Voor de Orde der Apothekers is de verplichte inschrijving een sterk signaal dat ze waakt over de kwaliteit van de dienstverlening aan de bevolking.

Voorstellen

De Orde moedigt de volgende regering daarom aan om:

- **Een einde te maken aan de bestaande tegenstrijdigheid** tussen de definitie van de artseneijbereidkunde en de uitzonderingen op de onwettige uitoefening ervan in de voornoemde gecoördineerde wet van 10 mei 2015 ([art. 5/1](#) en [6. § 2](#));

- **De machtiging uit te voeren die aan de Koning werd gegeven** in [artikel 2 van het bovenvermelde Koninklijk besluit nr. 80](#) om de voorwaarden en de modaliteiten te bepalen waaronder de houders van het wettelijk diploma van apotheker, die buiten de apotheek werkzaam zijn, zich moeten inschrijven bij de Orde, voor alle sectoren die een kwaliteitslabel van dienstverlening vereisen in het belang van de volksgezondheid. De Orde werkt nu al aan precieze criteria om de betrokken sectoren duidelijk te bepalen.

Orde der Apothekers Ordre des Pharmaciens

We staan tot uw beschikking

Gert Laekeman

Voorzitter Nationale Raad Nederlandstalige sectie
gert.laekeman@kuleuven.be

Carine De Vriese

Voorzitter Nationale Raad Franstalige sectie
carine.devriese@ordredespharmaciens.be

Rien Marinus

Directeur Nationale Raad Nederlandstalige sectie
r.marinus@ordederapothekers.be

Arnaud Nicolas

Directeur Nationale Raad Franstalige sectie
a.nicolas@ordredespharmaciens.be

Orde der Apothekers
Ordre des Pharmaciens

Communicatiedienst

Charlotte Descampe
ch.descampe@ordredespharmaciens.be
Tel. 02 533.09.50

Verantwoordelijke uitgever

Orde der Apothekers - Nationale Raad
Henri Jasparlaan 94
1060 Brussel
Tel. 02. 537.42.67

www.ordederapothekers.be

